

ZPRÁVA O ČINNOSTI POLABSKÉHO MUZEA V ROCE 2011

Polabské muzeum, příspěvková organizace
Palackého 68
290 55 Poděbrady
IČ: 00069841

Činnost Polabského muzea v roce 2011 můžeme hodnotit jako poměrně úspěšnou a to z hlediska návštěvnosti, hospodaření i nových expozic. Za uplynulý rok Polabské muzeum přivítalo o téměř 8 tisíc návštěvníků více a tato skutečnost se pomítla i ve výsledku hospodaření, kde byl zaznamenán nárůst tržeb o 9%.

Hlavního cíle, dokončení části stálé expozice *Příběh Polabí* věnované *20. století a historii lázeňství v Poděbradech* bylo, za mimořádné finanční podpory našeho zřizovatele, Středočeského kraje, v závěru roku úspěšně dosaženo. Díky další finanční dotaci od Středočeského kraje ve výši 1,4 milionu korun probíhala plošná údržba v areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem. Tyto činnosti byly již nezbytně nutné při péči o uchování objektů lidové architektury a celého vzhledu Polabského národopisného muzea (více v oddíle Údržba).

Další aktivity se ubíraly směrem stanoveným plánem činnosti na rok 2011 a kapacitními a finančními možnostmi Polabského muzea. Některých cílů bylo dosaženo částečně, což bylo zapříčiněno zpravidla vznikem nových neplánovaných skutečností, které bylo nutno řešit přednostně. Nenaplnění některých cílů však nemělo a nemá v žádném případě negativní vliv na celkový provoz Polabského muzea. Na plnění stanovených cílů se kontinuálně pracuje, i když podmínky na jejich plnění nejsou ideální.

Polabské muzeum spravovalo v roce 2011 následující pracoviště:

- Polabské muzeum v Poděbradech (sídlo a hlavní budova Polabského muzea s přílehlými objekty – klášter a Kunhuta),
- Památník krále Jiřího z Poděbrad (na II. nádvoří poděbradského zámku),
- areál muzea v přírodě Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem,
- Vlastivědné muzeum Nymburk (a objekt synagogy),
- Galerie Melantrich Rožďalovice,
- Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem,
- Městské muzeum Sadská (zde provoz silně omezen a expozice zpřístupněna zájemcům jen po předchozí dohodě),
- Muzeum Královéměstecka v Městci Králové do 30.9.2011.

K 1.10. 2011 předalo Polabské muzeum zpět soukromému vlastníkovi prostory bývalého Muzea Královéměstecka, do té to doby se nacházející v I. patře v domě na náměstí v Městci Králové. Muzeum bylo kompletně v průběhu září vystěhováno do prozatímních depozitárních prostor, které Polabskému muzeu dalo k dispozici vstřícným gestem město Městec Králové. Hlavním důvodem vystěhování a předání prostor bylo, aby došlo ke snížení provozních nákladů (platba vysokého nájemného) za prostory, které nebyly z mnoha hledisek vhodné pro dlouhodobé deponování sbírkových předmětů, natož zřízení a provozování muzejní expozice. Posledních více jak 20 let byly prostory muzea v Městci Králové využívány pouze jako depozitář. V současné době zřízení nové expozice v Městci Králové vysoce převyšuje možnosti Polabského

muzea, jak pro vysoké pořizovací, tak i provozní náklady. Polabské muzeum je do budoucna připraveno ve spolupráci s městem Městec Králové vybudovat stálou expozic věnovanou Královéměstecku, ale financovanou jiným subjektem než Polabským muzeem.

Ve výhledu Polabského muzea je získání nového centrálního depozitáře Polabského muzea, který je již od časného jara 2011 vytipován, a současně v té době byl náš zřizovatel požádán o přidělení těchto prostor do správy Polabského muzea. Nyní je třeba dořešit nutné kroky, které by majetek Středočeského kraje daly do správy Polabskému muzeu. Teoreticky Polabské muzeum plánovalo přesuny sbírek již v počátku 2. pololetí roku 2011, ale složitost situace s majetkem tomu zabránila. Do tohoto nového centrálního depozitáře budou následně přesunuty sbírky, doposud uložené v nevyhovujících podmínkách stávajících a někde přeplněných, depozitářů.

Hospodaření Polabského muzea

Plánovaný příspěvek na provoz Polabského muzea od zřizovatele, Středočeského kraje, na rok 2011 byl schválen ve výši **9.156.000,- Kč** a s celkovým rozpočtem **11.126.000,- Kč**. Po celkové úpravě rozpočtu Polabského muzea (navýšení o částku 500.000,- Kč na expozic Příběh Polabí a 1.437.000,- Kč na údržbu PNM Přerov n. L.) za rok 2011 činila výše příspěvku zřizovatele na provoz **11.178.590,- Kč**.

Příjmy Polabského muzea z hlavní činnosti (tj. vstupné, prodej suvenýrů a ostatní výnosy z činnosti) byly v roce 2011 v celkové výši **2.326.087,39 Kč**. Celkové náklady Polabského muzea v roce 2011 dosáhly částky **13.503.784,86 Kč** a celkové výnosy částku ve výši **13.504.677,39 Kč**.

Vedle příspěvku od zřizovatele, získalo v roce 2011 Polabské muzeum 2 granty Ministerstva kultury z programů ISO/A a ISO/D v celkové výši **154.000,- Kč**. Získaná částka pokryla 50 % nákladů na akce:

1) restaurování dřevěné plastiky Piety ve výši 54.000,- Kč (celkem 108.400,- Kč) – program ISO/D,

2) na vybudování kamerového systému CCTV v expozicích v hlavní budově Polabského muzea ve výši 100.000,- Kč (celkem 201.000,-) – program ISO/A. Zbývajících 50% (celkem 155.400,- Kč) bylo financováno z rozpočtu Polabského muzea. Obě akce byly v termínu zdárně zrealizovány.

Polabské muzeum také získalo grant města Nymburka ve výši **10.930,- Kč** na výtvarnou dílnu při příměstském táboře, pořádaným Polabským muzeem v srpnu 2011.

Restaurovaná plastika Pieti

Organizační a personální záležitosti

Na základě nesrovnalostí v názvech Polabského muzea a to uvedeného ve Zřizovací listině (Polabské muzeum) a v Obchodním rejstříku (Polabské muzeum, příspěvková organizace), bylo nutno tuto skutečnost uvést v soulad. Proto na základě našeho podnětu Rada Středočeského kraje schválila doplnění názvu muzea včetně dodatku Zřizovací listiny, aby byl v souladu s údaji vedeným v Obchodním rejstříku. Aktuální platný název je: **Polabské muzeum, příspěvková organizace.**

V oblasti organizačních záležitostí byl v únoru 2011 vydán nový Organizační řád Polabského muzea a částečně byly aktualizovány pracovní náplně zaměstnanců pracoviště VM Nymburk.

Početní stav zaměstnanců Polabského muzea byl v roce 2011 celkem 36 osob, přepočtený stav 25,13. V průběhu roku došlo k několika organizačně – personálním změnám. Jednou z nich bylo k 31.1.2011 odvolání dosavadního vedoucího Vlastivědného muzea Nymburk, Františka Sýkory. Na pozici vedoucího VM Nymburk byl s platností od 1.2.2011 jmenován Mgr. Petr Šorm.

Na mateřskou dovolenou v dubnu nastoupila knihovnice Polabského muzea Mgr. Hana Šebestová. V polovině roku odešla z pracoviště VM Nymburk na mateřskou dovolenou Bc. Petra Peštová, muzejní pedagog, což byla pro Polabské muzeum citelná ztráta. Od 1. září 2011 byla na místo knihovnice a muzejního pedagoga přijata MgA. Alena Šeberlová.

Od nového roku 2011 nastoupila na pozici průvodkyně VM Nymburk Stanislava Brynychová, která následně od září nastoupila na místo pokladní VM Nymburk poté, co svou pracovní činnost koncem srpna ukončila pokladní VM Nymburk, Lidmila Benešová. Tento odchod vznesl zvýšené nároky na zaměstnance VM Nymburk při rozdělení služeb v expozicích, než byla tato záležitost vyřešena přijetím brigádnické pracovní síly.

Post pokladní po 10 letech v Polabském muzeu v Poděbradech opustila ke konci listopadu 2011 také Libuše Grégrová. Od 1. prosince 2011 na toto místo nastoupila Hana Poláková.

Návštěvnost

Vývoj návštěvnosti v roce 2011 byl v celkových číslech velmi příznivý. Expozice, výstavy a další akce Polabského muzea navštívilo celkem **59.429** osob, což je o 7.914 osob více než rok předchozí. Tato skutečnost, jak již bylo uvedeno výše, se pozitivně odrazila i v příjmech za vstupné a prodané suvenýry. Nárůst byl zaznamenán v Polabském národopisném muzeu Přerov nad Labem, kam přišlo o 5.177 návštěvníků více (nárůst o 14 %). Novou expozici a výstavy v Polabském muzeu v Poděbradech navštívilo 6.282 osob. Toto číslo ale s předchozím rokem nelze porovnávat, neboť muzeum bylo veřejnosti zpřístupněno až od 1. 10. 2010 po více jak dvouleté nucené přestávce z důvodu rekonstrukce muzea. I přes skutečnost, že Městské muzeum Sadská bylo běžným návštěvníkům nepřístupné, návštěvnost dosáhla čísla 269 osob, což je v porovnání s předchozími roky značný nárůst.

U ostatních pracovišť jsme ale zaznamenali dílčí poklesy v řádu desítek či stovek návštěvníků. Pokles návštěvnosti na pracovišti Vlastivědné muzeum Nymburk, který je nezanedbatelných 22%, souvisí do značné míry s odchodem muzejní pedagožky na mateřskou dovolenou. U Památníku krále Jiřího z Poděbrad, kde pokles byl 7%, lze hledat příčinu v silně zastaralé expozici, která je pro dnešního návštěvníka málo atraktivní. Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem zaznamenalo propad přibližně ve výši 14%. Společným jmenovatelem bude též nedostatečná propagace.

Tabulka návštěvnosti Polabského muzea 2011

	Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem		Polabské muzeum v Poděbradech		Památník krále Jiřího z Poděbrad		Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem		Vlastivědné muzeum Nymburk		Galerie Melantrich Rožďalovice		Městské muzeum Sadská		Celkem		Celkem měsíčně
	platící	zdarma	platící	zdarma	platící	zdarma	platící	zdarma	platící	zdarma	platící	zdarma	platící	zdarma	platící	zdarma	
leden	184	41	539	102	0	0	28	8	203	31	0	0	0	0	954	182	1 136
únor	0	0	535	53	0	0	65	13	297	22	0	0	0	0	897	88	985
březen	643	86	299	27	156	4	65	74	583	36	0	0	0	0	1 746	227	1 973
duben	7 164	1 130	546	36	622	51	176	14	247	49	0	0	0	0	8 755	1 280	10 035
květen	3 206	495	357	22	757	29	124	9	287	26	202	162	0	0	4 933	743	5 676
červen	2 737	389	596	29	806	34	141	18	332	27	111	0	0	0	4 723	497	5 220
červenec	3 217	448	566	48	1 173	55	84	13	389	58	0	0	0	0	5 429	622	6 051
srpen	2 843	482	491	41	1 125	83	44	7	314	50	0	0	0	0	4 817	663	5 480
září	2 861	413	545	14	685	113	46	15	283	32	0	0	0	0	4 420	587	5 007
říjen	1 455	324	631	60	568	180	16	30	306	60	0	0	269	0	3 245	654	3 899
listopad	1 024	86	414	23	241	7	192	29	162	11	0	0	0	0	2 033	156	2 189
prosinec	9 964	1 112	289	19	0	0	167	28	167	32	0	0	0	0	10 587	1 191	11 778
celkem	35 298	5 006	5 808	474	6 133	556	1 148	258	3 570	434	313	162	269	0	52 539	6 890	59 429
Celkem	40 304		6 282		6 689		1 406		4 004		475		269		59 429		59 429

Pozn.: Číslovka „0“ znamená, že pracoviště bylo veřejnosti nepřístupné z důvodu mimosezónního období (PNM Přerov n. L. a Památník krále Jiřího) či neprobíhala žádná výstava (Galerie Melantrich) nebo pracoviště bylo nedostupné z provozních důvodů (Městské muzeum Sadská).

Tabulka statistika návštěvnosti Polabského muzea dle výše zaplaceného vstupného:

Osob	Dospělí	Děti 6-15	Studenti	Senioři	Rodinné	Přednášky	Školní	Ostatní	Celkem platící	Zdarma	Celkem návštěvnost
Celkem	15.784	2.309	2.303	7.408	6.348	149	15.081	3.157	52.539	6.890	59.429

I. PREZENTACE POLABSKÉHO MUZEA

I.1. EXPOZICE

K významným krokům v oblasti prezentace Polabského muzea, patří dokončení čtvrté prostory stálé expozice *Příběh Polabí* umístěné v hlavní budově Polabského muzea v Poděbradech, která navazuje na část expozice zpřístupněné v říjnu 2010. Tato poslední část je věnována historii poděbradských lázní a Poděbradům ve 20. století a je instalována v prvním patře hlavní budovy Polabského muzea v Poděbradech. Poslední část expozice vznikla opět za finančního přispění Středočeského kraje (500.000,- Kč). V úplném závěru roku došlo také na instalaci posledních vitrín v prvním patře a atriu, kde bude prezentována stálá expozice věnovaná poděbradskému sklářství, což je kapitola poděbradských dějin, kterou nelze opominout.

K úplnému dokončení stálé expozice *Příběh Polabí* tak již zbývá pouze doplnění několika vitrín a předstěn v přízemí hlavní budovy. Tento úkol je ještě před námi a bude záležet na finančních možnostech. Chybějící vitríny významně nenarušují celkovou koncepci stálé expozice, ale pro její 100 % vypovídací hodnotu jsou nezbytné. Doposud byly finanční náklady na novou expozici včetně rekonstrukce budovy

vyčísleny na částku 13,25 milionu korun (budova 8 milionu korun, nová expozice 5,25 milionu korun). Z této sumy byla z rozpočtu Středočeského kraje poskytnuta dotace v celkové výši 10,8 milionu korun, včetně 200.000,- Kč z Fondu hejtmána. Zbytek (2,45 milionu korun) byl hrazen z provozních nákladů Polabského muzea.

Nová část stálé expozice Příběh Polabí v polabském muzeu v Poděbradech, věnovaná lázeňství.

Úprava stálé expozice byla provedena i v Muzeu Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem, kde se stálá expozice přemístila do přední části stávajících expozičních prostor.

Stálé expozice Polabského muzea v roce 2011:

1. Polabské muzeum v Poděbradech:
 - 1.1. Příběh Polabí – od 14. 12. 2011 rozšířeno o část *Historie poděbradských lázní*
2. Památník krále Jiřího z Poděbrad na zámku v Poděbradech: 3 expozice
 - 2.1. Král Jiří z Poděbrad a jeho doba
 - 2.2. Bohuslav Schnirch a jeho pomník krále Jiřího,
 - 2.3. Lapidárium
3. Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem: 1 hlavní expozice, členěna na 26 drobných expozic
 - 3.1. Život na polabském venkově od konce 18. století do poloviny 20. století
 - 3.1.1. Život vesnické ženy v 19. století
 - 3.1.2. Zemědělské práce v 19. století
 - 3.1.3. Lidová strava ve středním Polabí
 - 3.1.4. Mlékařství
 - 3.1.5. Včelařství
 - 3.1.6. Sušárna na ovoce
 - 3.1.7. Expozice lidového nábytku - světnice, Koulův pokoj, síň, kuchyně
 - 3.1.8. Expozice lidového stavitelství
 - 3.1.9. Expozice lidového výtvarného umění
 - 3.1.10. Expozice lidového oděvu
 - 3.1.11. Prádelna
 - 3.1.12. Mlynářství
 - 3.1.13. Žňové práce v první pol. 20. století
 - 3.1.14. Zápřah a transport
 - 3.1.15. Ruční transport
 - 3.1.16. Polní práce v první pol. 20. století
 - 3.1.17. Domácnost kolem r. 1860
 - 3.1.18. Vývoj topenišť v Polabí
 - 3.1.19. Hospodářství kolem r. 1860
 - 3.1.20. Domácnost kolem r. 1930
 - 3.1.21. Domácí textilnictví
 - 3.1.22. Punčochář a košíkář
 - 3.1.23. Vinařství
 - 3.1.24. Stará škola s kabinetem
 - 3.1.25. Vesnický švec a švadlena
 - 3.1.26. Babiččiny zahrádky (4)
4. Vlastivědné muzeum Nymburk: 4 expozice
 - 4.1. Expozice Bohumila Hrabal (hlavní budova)
 - 4.2. Nymburk v proměnách věků (býv. synagoga)
 - 4.3. Z dějin železnice (býv. synagoga)
 - 4.4. Židé a židovské památky na Nymbursku, Lysecku a Poděbradsku (býv. synagoga)
5. Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem: 1 expozice
 - 5.1. Život a dílo Bedřicha Hrozného
6. Městské muzeum Sadská: 3 expozice
 - 6.1. Z dějin Sadské
 - 6.2. Výstavní depozitář
 - 6.3. Pracovna a knihovna „Georgion“

I. 2. VÝSTAVY

Návštěvníci Polabského muzea měli příležitost v průběhu roku 2011 shlédnout na **27** výstav. Z toho byly 4 výstavy již zahájeny v závěru předchozího roku. S nárůstem návštěvnosti souvisí kvalitně připravené a doprovodným programem obohacené výstavy, které Polabské muzeum připravilo. Nejnavštěvovanější výstavy byly v Polabském národopisném muzeu Přerov nad Labem a to tradiční výstavy *Jaro na vsi* a *Lidové vánoce v Polabí*. Se zvýšeným zájmem se setkaly výstavy *Historické kočárky a kolébky* a *Historické zbraně Polabského muzea*, ale také výstava obrazů Vladimíra Císaře v Polabském muzeu v Poděbradech a *Modely letadel a lodí* ve Vlastivědném muzeu Nymburk.

Zahájení výstavy Modely letadel a lodí – modely mistrů světa ve Vlastivědném muzeu Nymburk.

V průběhu roku došlo z organizačních důvodů k několika změnám plánu výstav. Zřejmě nejvíce do plánu zasáhlo zrušení výstavy – *Archeologický výzkum při stavbě obchvatu Nymburka*, která byla plánována pro svou rozsáhlost k realizaci jak v Poděbradech, tak i Nymburce ve stejném termínu. Výstava byla následně přesunuta na období podzimu 2012. Důvod zrušení této výstavy bylo jednak zranění archeologa a jeho následná pracovní neschopnost a dále omezené kapacitní možnosti ze strany ÚAPPSC, instituce, která v současné době archeologické nálezy z předmětného výzkumu spravuje. Zrušení této výstavy si následně vyžádalo prodloužení termínů předchozích velmi zajímavých výstav, jak v Poděbradech (*Historické palné zbraně Polabského muzea*) tak i v Nymburce (*Modely letadel a lodí – modely mistrů světa*), ale i operativní realizaci výstavy fotografií v muzeu v Poděbradech – *14. ročník - Putovní výstava Klubu přátel PENTAXu*.

V Muzeu Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem, s ohledem na autorkou zrušenou plánovanou výstavu (*Obrazy a kresby*), byla předchozí výstava (*Obrazy malované štětcem a jehlou*) prodloužena a aktuálně zařazena výstava fotografií z cest po Číně manželů Drahomíry a Jiřího Krátkých. Z technických důvodů byla zrušena i plánovaná výstava historických fotografií Lysé nad Labem.

V Galerii Melantrich Rožďalovice byla proti plánu navíc realizována v červnu 2011 výstava fotografií (*Jana a Eva: Krása a bolest*).

Výstava v Polabském muzeu v Poděbradech: Historické zbraně Polabského muzea

Od září probíhala v Polabském muzeu v Poděbradech, v objektu Kunhuta, výstava *Tradiční lidová řemesla*, drátenice Ivany Sedmerové, která výstavu pojala velmi interaktivně a příchozí objednané školní skupiny si mohly vyzkoušet zdobení perníku, či různé drátenické techniky. Bohužel tyto aktivity byly ze strany autorky v listopadu ukončeny a následně i celá výstava rozhodnutím autorky, bez předchozího oznámení, předčasně ukončena (o více než 10 dnů).

Výstavy uskutečněné v roce 2011:

POLABSKÉ MUZEUM V PODĚBRADECH

- 26.11. – 08.01. 2011: Česká vánoční bohoslužba
- 27.11. – 27.02. 2011: Historické kočárky a kolébky
- 09.03. – 01.05. 2011: Výstava výtvarného oboru ZUŠ Poděbrady
- 01.04. – 25.07. 2011: 100 let létání na Poděbradsku
- 18.05. – 04.09. 2011: Vladimír Císař – Obrazy
- 18.05. – 08.11. 2011: Historické zbraně Polabského muzea
- 04.08. – 04.09. 2011: Je esperanto mrtvý jazyk?
- 08.09. – 05.11. 2011: Putovní výstava Klubu příznivců Pentaxu
- 10.09. – 20.12. 2011: Tradiční lidová řemesla - plánováno do 30.12.2011
- 19.12. 2011 – 26.08. 2012: Svět starých Slovanů
- 16.12. 2011 – 16.01. 2012: Betlém Františka Lukeše

POLABSKÉ NÁRODOPISNÉ MUZEUM PŘEROV NAD LABEM

- 19.03. – 10.05. 2011: Jaro na vsi
- 19.03. – 31.10. 2011: Lidové zvyky a obyčeje ve středních Čechách
- 20.05. – 31.10. 2011: Karmazínové a bílé vyšívání
- 20.05. – 31.10. 2011: Z historie českého kalendáře
- 29.11. – 30.12. 2011: Lidové Vánoce v Polabí

VLASTIVĚDNÉ MUZEUM NYMBURK

- 30.11. 2010 – 31.03. 2011: Yann Arthus Bertrand – Energie

30.11. 2010 – 31.03. 2011: **Dagmar Urbánková – Dědina (aneb Recyklace?)**
 14.04. – 05.06. 2011: **Vily středočeského kraje**
 21.06. – 30.10. 2011: **Modely letadel a lodí – modely mistrů světa**
 24.11. 2011 – 26.02. 2012: **Zaostřeno na ptáky**

MUZEUM BEDŘICHA HROZNÉHO LYSÁ NAD LABEM

11.01. – 17.03. 2011: **Adriana Rohde Kabele – Příběh z Babylonu**
 27.03. – 12.06. 2011: **Obrazy malované štětcem jehlou – Jaroslav Mokry a Ing. Petr Gregor**
 20.06. – 28.08. 2011: **Čína – výstava fotografií**
 16.11.2011 – 08.01. 2012: **Vánoční setkávání**

GALERIE MELANTRICH ROŽĎALOVICE

07.05. – 22.05. 2011: **Nataša Kalousková – Krajiny**
 04.06. – 29.06. 2011: **Eva a Jana – Krása a bolest**

Polabské muzeum nerealizovalo v uplynulém roce výstavy jen pod vlastní střechou, ale též samo vytvořilo či se podílelo, na základě spolupráce, výstavy v prostorách jiných subjektů:

- 21.5.2011: 13. Hrabalovo Kersko
- 26.8.2011: Výtvarné práce dětí příměstského tábora – Foyer radnice města Nymburk
- duben – doposud: Zmizelé Poděbrady – zvonice Havířského kostelíka, Poděbrady
- září-prosinec 2011: 35. výročí existence školy RAF Nymburk - výstava fotografií v objektu školy
- září – doposud: Výstava fotografií starých Milovic, vojenského tábora - Turistické a informační centrum v Poděbradech.

I.3. PŘEDNÁŠKY A LEKTORSKÁ ČINNOST

Přednášková činnost Polabského muzea je další významnou aktivitou, která prezentuje činnost Polabského muzea a to prostřednictvím přednášek z oblasti historie, přírody či přednášek vlastivědného charakteru či přednášky s úzkým zaměřením na tematiku prezentovanou v muzejní expozici (zpravidla přednášky o významných osobnostech, jako jsou Bohumil Hrabal, Jiří z Poděbrad, Bedřich Hrozný). Přednášky přednesli jak zaměstnanci Polabského muzea, tak i přednášející, kteří s PM spolupracují, či byli požádáni o spolupráci. Přednášek v prostorách Polabského muzea se v roce 2011 uskutečnilo celkem **36** pro **1 031** posluchačů.

Vedle přednášek prezentovaných v Polabském muzeu, bylo uskutečněno zaměstnanci PM, na požádání jiných subjektu (obcí, škol či zájmových sdružení) v jejich objektech celkem **18** přednášek pro nejméně **1 000** posluchačů.

Přednášky v prostorách PM

	Datum	Přednášející	Název přednášky	osob	
				platící	nepl.
	03.02.	Mgr. Andrej Lamprecht (MBH)	Přehled archeologie	13	0
	16.02.	PhDr. Helena Lipavská (PMP)	Historie Poděbrad	35	0
	18.02.	PhDr. Pavel Fojtík (VMNbk)	Bohumil Hrabal a Nymburk	23	2
	24.02.	Mgr. Andrej Lamprecht (MBH)	Civilizace blízkého východu	17	0
	01.03.	Mgr. Jana Kavánová (VMNbk)	Bohumil Hrabal a Nymburk	16	2
	10.03.	RNDr. Jiří Martínek (VMNbk)	Čeští cestovatelé v průběhu věků	12	8
	02.03.	PhDr. Pavel Fojtík (VMNbk)	Bohumil Hrabal a Nymburk	44	2
	25.03.	Mgr. Andrej Lamprecht (MBH)	Keltové a Germáni v Čechách	20	0
	08.04.	Mgr. Jana Kavánová (VMNbk)	Bohumil Hrabal a Nymburk	20	1

02.05.	PhDr. Jana Hrabětová (PMP)	Zmizelé Poděbrady a její opakování při muzejní noci v zámku	40	5
05.05.	Mgr. Jana Kavánová (VMNbk)	Bohumil Hrabal a Nymburk	27	2
17.05.	Mgr. Jana Kavánová (VMNbk)	Bohumil Hrabal a Nymburk	29	1
20.05.	Mgr. Šárka Koukalová (VMNbk)	Slavné vily Nymburska	0	40
21.05.	PhDr. Richard Šípek (GM R)	Jiří Melantrich	0	100
26.05.	Han Danišová (VMNbk)	Cesta do Santiaga de Compostela	24	2
03.06.	PhDr. Jana Hrabětová (Památník kr. Jiřího)	Zmizelé Poděbrady	0	100
14.06.	Mgr. Jana Kavánová (VMNbk)	Bohumil Hrabal a Nymburk	19	2
17.06.	Eva Kubálková (GM R)	Mexiko	0	52
22.06.	Mgr. Petr Šorm (PMP)	Jiří z Poděbrad	45	3
14.07.	Michal Plavec (PMP)	100 let létání na Nymbursku	11	3
08.09.	Ondřej Rašín (MBH)	Význam osobnosti B. Hrozného	19	0
20.07.	Mgr. Petr Šorm (VMNbk)	Bohumil Hrabal	18	1
08.09.	Mgr. Jana Kavánová (VMNbk)	Bohumil Hrabal a Nymburk	24	2
05.10.	Mgr. Jana Kavánová (VMNbk)	Bohumil Hrabal a Nymburk	21	2
06.10.	Mgr. Petr Šorm (PMP)	Muzeologie	18	1
13.10.	Mgr. Petr Šorm (PMP)	Středověké dějiny Poděbrad	20	1
14.10.	Mgr. Jana Kavánová (VMNbk)	Bohumil Hrabal a Nymburk	35	2
18.10.	Mgr. Jana Kavánová (VMNbk)	Bohumil Hrabal a Nymburk	39	2
20.10.	Mgr. Petr Šorm (PMP)	Poděbrady ve 20. století	18	1
12.11.	Mgr. Jana Kavánová (VMNbk)	Bohumil Hrabal a Nymburk	30	1
15.11.	Mgr. Jana Kavánová, Bc. Petra Peštová, Aranka Součková Daňková (VMNbk)	Středověký Nymburk	29	1
02.12.	PhDr. Helena Lipavská (PMP)	Historie Poděbrad	24	0
07.12.	Mgr. Jana Kavánová (VMNbk)	Bohumil Hrabal a Nymburk	13	1
09.12.	Mgr. Jana Kavánová, Aranka Součková-Daňková (VMNbk)	Středověký Nymburk	10	1
14.12.	Luboš Vaněk (VMNbk)	Jak se postarat o zraněné zvíře a přikrmování živočichů v zimě	0	2
19.12.	Mgr. Jana Kavánová (VMNbk)	Bohumil Hrabal a Nymburk	14	1
CELKEM OSOB – 1 031			687	344

Přednášky mimo PM pořádané jiným organizátorem

Datum	Přednášející /místo konání	Název přednášky	osob	
			platící	nepl.
12.02.	PhDr. Helena Lipavská/ Výstaviště Lysá n. L.	F. J. Vavák	0	40
15.02.	PhDr. Jan Vinduška/ZŠ Přerov n. L.	Pohled do minulosti Přerova nad Labem	0	28
15.02.	PhDr. Jan Vinduška/ZŠ Přerov n. L.	Pohled do minulosti Přerova nad Labem	0	25
18.02.	František Sýkora/Kostelec n. Č. I.	Pivovarnictví na Nymbursku	0	100
17.03.	PhDr. Jana Hrabětová/Muzeum Čelákovice	Velikonoční zvyky a obyčeje v kraji	0	35
27.03.	PhDr. Helena Lipavská/Dětská	Historie Poděbrad	28	0

01.04.	Mgr. Petr Šorm/Záhornice	Historie Záhornice	0	30
14.04.	PhDr. Jan Vinduška/ Obec Přerov n. L.	Pohled do minulosti Přerova nad Labem	0	22
27.04.	PhDr. Jana Hrabětová/Klub senioru Poděbrady	O králi Jiřím	0	120
18.05.	PhDr. Jana Hrabětová/ ČK Poděbrady	O historii poděbradského zámku	0	25
15.06.	Svatava Krumpholcová/ ZŠ Rožďalovice	Dějiny Rožďalovic	0	16
23.06.	Svatava Krumpholcová/ ZŠ Rožďalovice	Dějiny Rožďalovic	0	17
27.09.	PhDr. Jana Hrabětová (Divadlo Na Kovárně Poděbrady)	Zmizelé Poděbrady	0	200
14.10.	PhDr. Helena Lipavská/ Dětská léčebna, Poděbrady	Historie Poděbrad	19	0
14.10.	PhDr. Helena Lipavská/ Dětská léčebna, Poděbrady	Historie Poděbrad	25	0
08.07.	František Sýkora/ KČT - Nymburk	Mlýn Bašta	0	40
07.10.	PhDr. Jana Hrabětová/Klub senioru Poděbrady	Zmizelé Poděbrady	0	120
08.11.	PhDr. Jana Hrabětová/Klub senioru Poděbrady	O poděbradských mecenáších	0	110
CELKEM OSOB – 1 000			72	928

Vedle přednášek bylo provedeno i několik vycházek po městech a zajímavých místech (např. Jana Hrabětová: 26.3. – vycházka po Poděbradech – pro knihovníky z Národního muzea; 3.8. – vycházka po Poděbradech – pro mezinárodní sraz esperantistů; 7.8. – vedení zájezdu do PNM Přerov nad Labem a Lysé nad Labem pro účastníky mezinárodního srazu esperantistů; 26.8. – vycházka po Poděbradech pro lázeňské hosty). Dr. Jana Hrabětová odpřednášela i cyklus 7 přednášek pro „Akademii seniorů“ pořádanou Klubem seniorů Poděbrady v Městské knihovně Poděbrady.

I.3. 1 Lektorské programy a služby

V rámci pravidelných lektorských dnů (úterý až pátek od 9 do 13 hodin) se odborní pracovníci věnují příchozím návštěvníkům, zpravidla objednaným školním výpravám, kterým poskytují výklady v expozicích.

Pro zájemce je připraveno několik lektorských programů, které jsou doplněny pracovními listy, nebo ukázkami sbírkových předmětů.

V Polabském muzeu v Poděbradech byly k dispozici v roce 2011 následující lektorské programy:

- Lektorský program ke stálé expozici *Příběh Polabí* pro 4. třídu ZŠ – výklad a pracovní listy
- Lektorský program ke stálé expozici *Příběh Polabí* se zaměřením na archeologii pro 6. třídu ZŠ – výklad a pracovní listy

V Muzeu Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem:

- *Život a dílo Bedřicha Hrozného* se zaměřením na edukační činnost při poznávání osobnosti Bedřicha Hrozného a Chetitské říše

Ve Vlastivědném muzeu Nymburk:

- *Bohumil Hrabal a Nymburk*
- *Středověký Nymburk*

Stálé doprovodné programy byly ještě doplňovány o aktuální nabídku doprovodných programů k výstavám včetně pracovních listů.

Lektorských a doprovodných programů se zúčastnilo v průběhu roku 2011 ve výše uvedených pracovištích Polabského muzea na **3 455** dětských návštěvníků.

Doprovodný program k výstavě Yann Arthus Bertrand – Energie, Vlastivědné muzeum Nymburk.

I.4. BADATELSKÁ SLUŽBA

Sbírkové fondy uložené v Polabském muzeu (hlavně sbírka písemností v archivu PM) jsou častým cílem badatelských návštěv a z toho plynoucí následné poskytování badatelských služeb odbornými pracovníky Polabského muzea badatelům. Kromě bádání ve sbírce písemností, je dalším nejčastějším zdrojem informací i knihovna Polabského muzea, ale také trojrozměrné sbírkové předměty uložené ve sbírce Polabského muzea. Okruh badatelů je poměrně široký. Od badatelů, kteří získávají informace pro svou odbornou činnost, přes studenty až po zájemce, kteří chtějí získat pouze informaci jejich aktuálního zájmu.

Odborní pracovníci Polabského muzea se věnovali **165** badatelům, kteří si přišli své badatelské informace vyhledat sami na pracoviště Polabského muzea, mnozí z nich i opakovaně. Vedle toho odborní pracovníci poskytli odpovědi na písemně, ve většině případů elektronicky, zaslaných badatelských dotazů. To zpravidla obnáší nejen vyhledání, ale často i skenování a kopírování uložených materiálů či vypracování rešerší. Těchto písemných podaných badatelských dotazů bylo nejméně na **130**. Témata badatelských dotazů se zpravidla týkají osobností, technických památek, historických událostí či některých sbírkových předmětů nebo celků.

Na další blíže nespecifikovanou řadu dotazů bylo odpovídáno na základě telefonického dotazu. Pro mnoho občanů je muzeum významným zdrojem informací, nejenom o místě kde žijí, ale i jako zdroj informací, jak se například starat o své starožitnosti (dotazy týkající se konzervování historického nábytku, péče o roubené domy apod.).

Dalším cílem badatelů je knihovna Polabského muzea v Poděbradech. Knihovnu navštívilo 41 badatelů (z toho někteří navštívili knihovnu opakovaně). Byly vyřízeny 3 písemné badatelské dotazy a celkem zapůjčeno 177 knihovních jednotek, z toho pro potřeby odborných pracovníků PM 109.

Nejčastější okruhy badatelských dotazů byly regionální literatura (pověsti apod.), historie Poděbrad a okolních obcí, příroda Poděbradska a osobnosti.

I.5. PUBLIKAČNÍ ČINNOST

PhDr. Jana Hrabětová:

- Poděbrady (Zmizelé Čechy), Paseka, 2011
- O poděbradských plovárnách. In: Bazén a sauna č. 5-6/2011
- Publikována série článků v Poděbradských novinách: Proměny Poděbrad za posledních 20 let (5 pokračování), O poděbradských mecenáších (7 pokračování), Průvodce po havířském kostelíčku (5 pokračování)

Aranka Součková – Daňková:

- Lepení a tmelení kovů, str. 76 – 79.; Zásady zhotovování kopií z originálu, str. 93 – 94; Metody konzervace a restaurování kovů používané v minulosti, str. 357 – 284, Konzervování a restaurování předmětů kombinovaných z více materiálů, str. 615 – 618; Předmluva. Předmluva ke kapitole 7.; In: Konzervování a restaurování kovů. Ochrana předmětů kulturního dědictví z kovů a jejich slitin, Brno, 2011.
- Et Cílová, Z. – Matíásek, J. – Tomková, K. – Vavřík, D.: Unikátní millefiori korálek z Jiřské ulice na Pražském hradě. Podíl konzervátora-restaurátora při procesu analýzy předmětu. In: Fórum pro konzervátory-restaurátory. Konference restaurátorů-konzervátorů Opava 2011. Brno, 2011, s. 49 – 54. (recenzovaný článek).
- Teoretická východiska konzervace a restaurování historického skla získaného pomocí archeologických výzkumů. In: Sborník z workshopu Konzervace a restaurování archeologického skla, STOP Praha, 2011, pdf verze.

František Sýkora (ed.):

- Et Žižka, J. – Zemková, M. – Hladík, T.: Činěves barokní, Činěves, 2011

Mgr. Hana Šebestová:

- Vlastivědný zpravodaj Polabí – bibliografický rejstřík ročníků 31 (1991) – 40 (2009), Vlastivědný zpravodaj Polabí, vol. 41, Poděbrady: Polabské muzeum, 2010, ISBN 978-80-86772-53-0, ISSN 0231-5769.

I.6. ODBORNÉ SEMINÁŘE, KONFERENCE

František Sýkora:

- Konference konzervátorů-restaurátorů, 5. – 8.9.2011, SZM Opava,

Aranka Součková – Daňková:

- Zasedání sklářské sekce - odborné skupiny pro dějiny skla, 26.- 27.4., Regionální muzeum Chrudim

- Konference konzervátorů-restaurátorů, 5. – 8.9.2011, SZM Opava (přednesen příspěvek)
- Konzervace a restaurování archeologického skla, 5.10.2011, Workshop STOP Praha (přednesen příspěvek)
- Povrchové úpravy kovů. Preventivní ochrana proti korozi, 24.11.2011, seminář STOP, NM Praha

Ondřej Rašín:

- Veřejnost a archeologické nálezy, 11. 10. 2011, odborný seminář; pořadatel: Český komitét Modrého štítu ve spolupráci s Národním archivem

Mgr. Andrej Lamprecht:

- Účast na pravidelných setkáních Středočeské archeologické komise 7x

Marie Křížová:

- Kurz MS Excel 2007 základní: 10.- 12.10.2011, ALTUS Praha

I.7. OSTATNÍ AKTIVITY

Již tradičně se Polabské muzeum zapojilo do **festivalu muzejních nocí**, které probíhají od poloviny května do poloviny června. V roce 2011 se uskutečnila V. muzejní noc Polabského muzea a probíhala v prostorech expozic a výstav v Polabském muzeu v Poděbradech, Památníku krále Jiřího z Poděbrad, Vlastivědném muzeu Nymburk a poprvé i v Polabském národopisném muzeu Přerov nad Labem.

Při **Nymburské muzejní noci** 20.5. 2011, inspirované právě probíhající výstavou *Slavné vily Středočeského kraje (1860 – 2010)*, se návštěvníci dozvídali mnoho zajímavostí související s architekturou Nymburka (časová osa historických souvislostí), a to i díky přednášce, která proběhla jako součást programu. Ve spolupráci s Hotelovou školou Poděbrady byla připravena etiketa stolování „Kávová společnost“. Při nymburské muzejní noci jsme přivítali na 60 návštěvníků.

Muzejní noc v Přerově nad Labem, 28.5. 2011, se odehrávala ve spolupráci s obcí Přerov nad Labem. Do akce bylo zapojeno na 60 dobově oblečených dobrovolníků z řad občanů Přerova nad Labem. Mottem přerovské muzejní noci byl návrat o sto let, do roku 1911 a vzpomínka na zakladatele přerovského skanzenu, arcivévodu Ludvíka Salvátora Toskánského. Ten tehdy vlastnil i přerovský zámek, který je v těsném sousedství Polabského národopisného muzea. V rámci této akce bylo v horní části areálu muzea v přírodě připraveno několik zajímavých zastávek pro návštěvníky, kde mohli zkusit své znalosti či si je rozšířit. První akce tohoto druhu ve skanzenu přilákala na 600 návštěvníků, což překonalo všechny předcházející odhady.

Téma **muzejní noci v Poděbradech** 3.6. 2011 úzce souviselo s právě probíhající výstavou *Historické palné zbraně Polabského muzea*. Kromě výkladu o vývoji palných zbraní ve výstavě, měli návštěvníci možnost si některé historické zbraně i vzít do rukou a prohlédnout si je zblízka. V zahradě kláštera bylo pro zájemce připraveno odlévání olovených střel a své umění si mohli vyzkoušet při terčové střelbě z kuše, kde se jim též dostalo náležitých výkladů o této mechanické střelné zbraně. Návštěvníci, kteří zavítali do Památníku krále Jiřího z Poděbrad, na II. nádvoří poděbradského zámku, si vyslechli přednášku o zmizelých Poděbradech včetně bohatého doprovodného promítaného obrazového materiálu. Poděbradská muzejní noc přilákala 134 návštěvníků do muzea a 131 osob navštívilo akci v Památníku krále Jiřího. Celkem V. muzejní noc Polabského muzea 2011 přilákala na **921** návštěvníků.

Na úspěšnou akci přerovské muzejní noci v květnu 2011 bylo navázáno při zářiové akci u příležitosti Evropských dnů kultury (17.9.2011). Tato akce pod názvem *V zámku a podzámčí – dožínková slavnost*,

spojila dohromady Polabské muzeum, obec Přerov nad Labem, Český rozhlas a Muzeum v Čelákovících. Akce probíhala nejen v celém areálu skanzenu, ale též v otevřeném a mimořádně veřejnosti zpřístupněném zámku a na prostranstvích mezi zámekem a skanzem. Tentokrát se dožínka účastnila na 150 opět dobově oblečených účinkujících dobrovolníků, kteří opět měli pro návštěvníky připraveny různé zajímavosti. Návštěvníci při pobytu ve skanzenu se mohli projít tržištěm, zastavit se na jednom z několika míst rozmístěných po areálu muzea v přírodě a věnovat se zde např. poznávání předmětů, bylin a dalších plodin, či si zkusit svou šikovnost při různých hrách, zábavách a soutěžích, a to jak děti, tak i dospělí. Vyvrcholením byl dožínkový průvod za doprovodu lidové muziky ze skanzenu na zámek, kde byl předán dožínkový věnec majiteli panství – Ludvíku Salvátorovi. Odehrálo se několik koncertů a to jak v kostele sv. Vojtěcha v Přerov nad Labem, tak i ve skanzenu a na zámku (zde vystoupily místní folklórní soubor Dykyta a Šáteček ze sousedních Semic). O úspěchu akce svědčí i návštěvnost, která dosáhla k téměř 2 000 osob (z nichž bylo na 1 100 platících).

Poslední srpnový týden (22. – 26.8. 2011) byl v Polabském muzeu ve znamení příměstského tábora. Tématem tohoto tábora, kterého se zúčastnilo 22 dětí, bylo výtvarné umění. Děti horký srpnový týden prožily při různých aktivitách jak v muzeu v Poděbradech, tak Nymburce, navštívily Národní galerii v Praze, kde pro ně byl připraven program, ale také pracovaly na svých výtvorech v keramické dílně v Poděbradech u výtvarníka Milana Exnera. Děti měly možnost své výtvarné práce z uplynulého týdne vystavit ve foyeru nymburské radnice, kde se i poslední den odpoledne konala vernisáž této výstavy a zhodnocení tábora s rodiči.

Prostory Polabského muzea se staly také několikrát místem, kde došlo ke slavnostním představením několika knih a to jak s regionálním zaměřením, jako ve Vlastivědném muzeu Nymburk knihy Jana Řehounka: Příběh legionáře (5.3.) a Blanky Rozkošné: Židé v Nymburce (1.12.), tak i se speciálním odborným zaměřením celostátního významu. K tomu došlo 15.6. 2011, kdy se uskutečnilo v Polabském muzeu v Poděbradech setkání odborné veřejnosti u příležitosti slavnostního křtu publikace *Konzervování a restaurování kovů. Ochrana předmětů kulturního dědictví z kovů a jejich slitin* (jednou z autorek je A. Součková-Daňková viz publikační činnost).

V uplynulém roce opět pokračovala spolupráce s Přírodovědným klubem Polabí, jehož členové se pravidelně, v období říjen až květen, schází v Polabském muzeu v Poděbradech. Obdobná situace je ve Vlastivědném muzeu Nymburk, které je pravidelným místem schůzek Společnosti přátel starého Nymburka. Obě setkání jsou ve znamení přednášek a diskuzí z oboru zájmu obou sdružení, případně pořádají zajímavé výlety a to nejen pro své členy.

I.8. PROPAGAČNÍ ČINNOST

Na veletrhu Regiony 2011 na Výstavišti Lysá nad Labem, kde se Polabské muzeum, díky vstřícnosti pořadatelů, aktivně účastnilo vlastním stánkem, byly prezentovány též nové propagační materiály Polabského muzea v Poděbradech a Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem.

Činnost muzea byla v průběhu roku prezentována nejen na webových stránkách Polabského muzea www.polabskemuzeum.cz, které za rok 2011 navštívilo 24.000 unikátních návštěvníků, ale i v regionálním tisku (Poděbradské noviny, Nymburský deník, Lyské listy), v celorepublikových periodikách (MF DNES) a časopisech. S omezenými financemi Polabského muzea musela být i omezena reklamní prezentace v reklamních materiálech.

Mimořádnou propagaci si vyžádaly větší akce pořádané v rámci Polabského muzea a to hlavně akce v Přerově nad Labem (muzejní noc a dožínková slavnost). Při této příležitosti byla využívána spolupráce

s externí spolupracovníci, která se o propagaci dalších výstav, hlavně v PNM, starala až do konce roku, kdy byla další spolupráce ukončena.

Od konce roku 2010 byl v Polabském národopisném muzeu Přerov nad Labem průběžně natáčen dokument, který byl následně zpracován a v listopadu 2011 vydán na DVD, pod názvem „Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem ve čtvero ročních obdobích“. Dokument, formou rozhovoru vedeným PhDr. Světlanou Lavičkovou s PhDr. Janou Hrabětovou a PhDr. Janem Vinduškou, provází návštěvníka celým cyklem tradičních výstav a zajímavostmi Polabského národopisného muzea v průběhu roku.

Do části propagace můžeme zařadit i vystoupení odborných pracovníků Polabského muzea v rozhlasových a televizních stanicích. Jsou to např. vystoupení PhDr. Jan Vindušky a PhDr. Jany Hrabětové v pořadu České televize, Televizní akademie - historie, který byl vysílán živě 19.12. na programu ČT 2 a jeho hlavním tématem byl advent a předvánoční čas. Nebo účast PhDr. Jany Hrabětové v dalších TV pořadech, jako byly Barvy života, Toulavá kamera, reportáž ze Dne Poděbrad. Zajímavé informace se šířily i na vlnách rozhlasu při zpravodajských vstupech regionálních zpravodajů ČRo, či regionálních radií (např. Rádio Jizera), kterých se zúčastnili Jan Vinduška, Jana Hrabětová, Ondřej Rašín.

Výstavy, doprovodné programy a přednášky jsou pravidelně prezentovány i v informačních a kulturních přehledech vydávaných v Lysé nad Labem, Nymburce a Poděbradech (Zlatý pruh Polabí).

I.8.1. Ediční činnost

V únoru 2011 byly vydány propagační materiály Polabského muzea v Poděbradech a Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem, které byly prezentovány na výstavě Regiony 2011 (viz výše).

Ediční činnost byla ve znamení přípravy a v závěru roku vydání Vlastivědného zpravodaje Polabí č. 41/2010. Toto číslo opět vyšlo ve spolupráci se SOA Praha – Státním okresním archivem Nymburk se sídlem v Lysé nad Labem.

II. PRÁCE SE SBÍRKAMI A ODBORNÁ ČINNOST

II.1. SBÍRKY A ODBORNÁ ČINNOST

K významné činnosti práce muzea patří i správa sbírkového fondu. Polabské muzeum spravuje poměrně rozsáhlý sbírkový fond (více než 300.000 položek), který je dále rozčleněn na několik podsbírek (Geologická, Botanická, Zoologická, Archeologická (prehistorie), Historická, Numismatická, Etnografická, Výtvarné umění, Knihy, Další – Kabinet L. Kuby, Jiná – Muzeum Královéměstceka, Jiná – Muzeum B. Hrozného Lysá n. Labem, Jiná – Městské muzeum v Sadské, Jiná – Vlastivědné muzeum Nymburk). Sbirka Polabského muzea je zapsána v Centrální evidenci sbírek, kterou spravuje Ministerstvo kultury ČR.

O rozsáhlou sbírku v Polabském muzeu aktuálně pečovali vedle správců depozitářů, i správci jednotlivých podsbírek – odborní pracovníci odborností jako jsou historik, etnograf, archeolog, archivář, knihovník a místo přírodovědce zůstalo neobsazeno. Mezi odborné pracovníky dále patří restaurátor, konzervátor, umělecký řezbář a muzejní pedagog. Hlavní činností odborných pracovníků je odborná správa (zhodnocování) rozsáhlých sbírkových fondů, poskytování badatelských služeb, lektorská, publikační, vědecká a přednášková činnost, ale také realizace výstav a expozic, včetně jejich správy a mnoho dalších úkonů a činností souvisejících s provozem muzea.

Sbírky Polabského muzea jsou průběžně doplňovány vlastními sběry, dary od občanů či případně v mezích finančních možností PM i nákupem. V průběhu roku 2011 bylo do pomocné dokumentace zapsáno na 361 evidenčních čísel (textil, fotografie, archeologický materiál a další).

Vedle získávání nového materiálu probíhaly i revize stávajících evidovaných sbírkových předmětů uložených v depozitářích. Revizí takto prošlo celkem 5 500 evidenčních čísel. Revize se uskutečnila ve VM Nymburk (expozice B. Hrozného, dopravní knihovna, a části sbírky písemností a část sbírky výtvarného umění) a v PNM Přerov n. L. (sbírka hraček, vánočních ozdob a zahájena byla revize sbírky zemědělství a řemesel).

Průběžně probíhají i další práce v depozitářích v souvislosti s manipulacemi se sbírkami do výstav a novými přírůstky, revizemi, přesuny, základním ošetřováním uložených sbírek a v jednom případě byl i přestěhován celý depozitář (Městec Králové viz výše). V tomto případě bylo přestěhováno více než 7 000 kusů sbírkových předmětů a to včetně knihovny a archivu. S tím bylo následně nutno v provizorních prostorách provést i základní uspořádání těchto sbírek.

Sbírky ve správě Polabského muzea byly na základě žádostí vypůjčovány k výstavním účelům do jiných institucí. V roce 2011 bylo uzavřeno celkem 17 smluv o vypůjčce sbírkových předmětů a celkem tímto způsobem bylo vypůjčeno na 300 sbírkových předmětů. Polabské muzeum si ale také zapůjčilo od jiných institucí či jednotlivců, k realizaci výstav, přibližně na 260 předmětů.

Odborná činnost v oblasti **historie** a **etnografie**, které jsou úzce provázány, byla v Polabském muzeu zaměřena převážně na tvorbu výstav a expozic (v PMN Přerov nad Labem a dokončení stálé expozice v Polabském muzeu v Poděbradech). Na základě spolupráce s městem Poděbrady byl zpracován průvodce po Havířském kostelíčku a okolí, což úzce souviselo s realizací dlouhodobé výstavy fotografií starých Poděbrad ve zvonici u Havířského kostelíka. Byl zpracován text a návrh na úpravu informační tabule ve vchodu do poděbradského zámku a zpracování historických textů na 10 dalších informačních tabulích jako podklady pro výtvarné zpracování před realizací v roce 2012. Dále proběhlo zpracování textů na 40 informačních tabulek na významné objekty v Poděbradech.

V jednotlivých místech působení Polabského muzea docházelo ze strany odborných pracovníků k průběžně fotodokumentaci dění v těchto místech, včetně fotodokumentace výstav a pořádaných akcí. Pokračovala i dlouhodobá akce fotodokumentace památek a lidové architektury na Nymbursku.

Přírodovědecká činnost byla v důsledku absence přírodovědce nulová. V závěru roku bylo vypsáno výběrové řízení na obsazení postu přírodovědce Polabského muzea. Z tohoto řízení, kam se přihlásili 2 zájemci, byl vybrán nejvhodnější uchazeč, který svou činnost v Polabském muzeu zahájí 1.2. 2012.

Archeologická činnost je v muzeu specifická záležitost, neboť vedle správy sbírkového fondu a další činnosti muzejního charakteru, je vykonávána i další činnosti související s památkovou péčí a se státní správou. Jsou to především vyjádření ke stavební činnosti a archeologický dozor při stavební činnosti při zásazích do země. Za rok 2011 bylo takto vydáno na 30 vyjádření a provedeno 16 terénních dozorů při zemních pracích (ve většině případů negativních), včetně vydání expertních listů o provedeném dozoru. Současně byly odevzdány investorům 2 nálezové zprávy a dalších 5 je rozpracováno.

V **archivu Polabského muzea** je uložena sbírka písemností tvořící součást podsbírkou historie, Sbírky Polabského muzea, jak je zapsána v CES. Revizí prošlo na 463 sbírkových předmětů (fond Kalendáře, Č. Klásek). Při této revizi byl postupně i doplňován lokační seznam uložených sbírkových předmětů. Další činností při práci se sbírkami uloženými v archivu byla provedena kontrola přírůstkových čísel z dorovnání v roce 1986, soupis materiálů atypických rozměrů – 228 ks, třídění fotodokumentace (zámek, park, lázeňské

domy), či skenování vybraných materiálů. Provedla se pravidelná aktualizace karet PEVA pro archivní správu MVČR. Průběžně docházelo k přebírání materiálů ze spisovny, zápis do archivní knihy, skartace dokumentů s prošlou skartační lhůtou a vlastní skartace již vyřazených písemností.

Činnost **knihovny Polabského muzea** byla v roce 2011 částečně omezena odchodem knihovnice na mateřskou dovolenou. Tento stav byl uveden do normálu od září. Knihovna zaznamenala 83 nových knihovních přírůstků a do katalogu *Clavius* bylo zkatologizováno 76 knihovních jednotek. Celkový počet knihovních jednotek spravovaných knihovnou k 31.12. 2011 byl 35 100.

II.2. KONZERVACE A RESTAUROVÁNÍ

Neodmyslitelnou činností při práci se sbírkami je jejich konzervování a restaurování a to jak nových přírůstků, tak i tzv. preventivní konzervace (zpravidla se týká sbírek uložených v depozitářích), či monitorování klimatických podmínek v depozitářích a expozicích s přihlédnutím k vystaveným sbírkovým předmětům. V průběhu roku 2011 prošlo konzervátorsko-restaurátorským zásahem (čištění, desalinace) na 100 kusů archeologického materiálu (sklo, kovy). Restaurátorským zásahem prošla také většina historický sbírek, které byly vystaveny při výstavách a to v počtu více jak 150 kusů (textil, kovy, papír).

Pozornost byla věnována i uložení sbírkových předmětů, kdy ve Vlastivědném muzeu Nymburk byla chemicky ošetřena sbírka textilií a provedena konzervace rámu (13 ks) obrazů do výstav. Základní údržbou procházel i jeden z nejzajímavějších exponátů, automobil po spisovateli B. Hrabalovi.

Polabské muzeum využilo k odbornému restaurování i externích restaurátorů. Mimo Polabské muzeum byla takto restaurována:

- Polychromovaná Pieta U-1 (AVU Praha, doc. P. Kuthan) – financováno z grantu ISO/ A Ministerstva kultury.
- Kompletní restaurování 2 náhrobních luceren z hrobu J. Hellicha (fa Houska&Douda).

Na druhou stranu Polabské muzeum provedlo restaurování pro jiné instituce:

- Archeologické sklo (římské), Bratislavský hrad 2009, BA – Hrad – J-1S – 9S, Městský ústav ochrany pamiatok v Bratislave, Uršulínská 9, 811 01 Bratislava, Slovenská republika
- Archeologické sklo (kroužky Žatec), AÚ AV Praha + Most (zpracováno v rámci odborné praxe studentky VŠCHT Praha)

Ke dni 30.6. 2011 byl v Polabském muzeu v Poděbradech ukončen provoz pracoviště na rekonstrukci keramiky a modelářských prací (kopie, odlitky apod.) Soubor lukoprénových forem zhotovených podle sbírkových předmětů archeologického a historického charakteru byl uložen v PM-VMN. Do restaurátorské laboratoře PM-VMN byl převezen materiál potřebný pro rekonstrukci keramiky, porcelánu a modelářské práce. V případě nutnosti mohou být tyto vykonávány zde.

III. ÚSEK ÚDRŽBY A INVESTIČNÍ VÝSTAVBY

Úsek údržby a výstavby byl zredukován s ohledem na finanční možnosti rozpočtu Polabského muzea jen na nejnútnejší zákroky. Mnohé plánované, či zamýšlená akce jsou odsouvány nebo rušeny.

Polabské muzeum v roce 2011 spravovalo následující objekty:

- **26** budov v majetku Středočeského kraje, z nichž jsou **3 kulturní památky**, všechny veřejnosti přístupné (Staročeská chalupa v areálu PNM Přerov nad Labem, býv. špitál Kunhuta u hl. budovy Polabského muzea v Poděbradech a roubený měšťanský dům v Rožďalovicích – Galerie Melantrich). Z celkového počtu 26 objektů se 20 objektů nachází v areálu PNM Přerov nad Labem. Zbývající objekty jsou v Poděbradech, Nymburce, Koutech a Rožďalovicích.
- **1** budovu pronajatou (synagoga Nymburk).
- **1** objekt pronajatý z ½ (Muzeum B. Hrozného v Lysé nad Labem) – kulturní památka.
- **3** muzejní pracoviště v pronajatých prostorech (zpravidla 1 patro domu – Muzeum Sadská, Městec Králové – opuštěno ke 30.9. 2011; 3 prostory - Památník Krále Jiřího Poděbrady – na zámku Poděbrady - kulturní památka).

III.1. ÚDRŽBA

Na objektech Polabského muzea v Poděbradech probíhala pouze drobná nutná údržba, jako bylo doplnění ukradených okapových svodů u hlavní budovy muzea a po delší časové prodlevě se podařilo firmě opravit utržený radiátor ústředního topení na chodbě muzea.

Větší rozsah údržbových prací byl proveden pouze v objektu klášter v Poděbradech, kdy muselo být vyměněno vnitřní vodovodní vedení v přízemí objektu od vodoměru až po jednotlivá ukončení provozovaných vodovodních větví. Stávající vedení již bylo v havarijním stavu a docházelo k úniku vody z tohoto vedení, což způsobovalo vlhnutí stěn v objektu v místě poškození vedení. V objektu klášter byly také odstraněny nedostatky v elektrorozvodech a rozvaděči, na které se přišlo v rámci probíhajících revizí. Ve všech objektech Polabského muzea postupně proběhla revize rozvodů elektrické energie, ručních přenosných zařízení, revize plynu a zařízení, hasicích přístrojů, komínů a spalin a další nezbytné revize a kontroly technických či vyhrazených zařízení.

V podzimních měsících byl též vybudován oficiální zpevněný vjezd ke garáži Polabského muzea v Poděbradech umístěné v zahradě objektu klášter. V minulosti, kdy došlo k povolení a výstavbě garáže, nebyla vyřešena příjezdová cesta vedoucí přes městskou zeleň. V současné době, kdy byl realizován opravy komunikací v této části Poděbrad, bylo nutné tuto záležitost uvést do souladu a v úzké spolupráci s městem Poděbrady vyřešit.

K náročnějším údržbovým pracím došlo v Nymburce při odstraňování havárie – zřícení plotu u synagogy (odklizení spadlé zdi na sousední pozemek a následné řešení nového oplocení), havárie odpadu a oprava střechy a okapů hlavní budovy Vlastivědného muzea, které byly poškozeny sněhem. Došlo též k drobné opravě opadávající fasády na průčelí hlavní budovy nymburského muzea.

V rámci drobné údržby probíhala v Poděbradech, Nymburce a Přerově nad Labem údržba travnatých ploch na pozemcích ve správě Polabského muzea. Samozřejmostí byla i průběžná nezbytná údržba motorových vozidel Polabského muzea na pracovištích Poděbrady a Nymburk.

V Přerově nad Labem byla prováděna drobná údržba plotů, opravy nátěrů v exteriérech i interiérech objektů. Pro uskutečněné akce v PNM Přerov nad Labem byly vyrobeny dřevěné prodejní stánky (5ks) a sada 4 kusů lavic se stolky pro odpočinek návštěvníků.

Zcela mimořádně byla na úseku údržby největší částka investována do údržbových prací v areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem. Zde byly díky dotaci zřizovatele, Středočeského kraje, za sumu ve výši téměř 1,43 milionu korun provedeny opravy a nátěry šindelových střech, zednické práce a arboristické práce. Finančně nejnáročnější akcí byla výměna šindelových střech na staročeské chalupě a na špýcharu z Mrzek a rekonstrukce

šindelové střechy
přístřešku
zemědělských strojů
u chalupy z
Chvalovic. Dále byl
proveden nezbytný
periodický ochranný
nástřik šindelové
střechy na objektu
bednárna. Na
roubeném špýcharu
z Mrzek provedena
rozsáhlá oprava
hliněných
vymazávek. Tradiční

technologí a hlavně materiálem, byly vymazávky zrekonstruovány ještě na špýcharu z Křince a na chalupě z Draha. U všech těchto objektů bylo i napuštěno roubení fermeží.

Další údržbové práce v areálu muzea v přírodě byly ve znamení zednických oprav a to: kompletní oprava vstupní brány a navazující ohradní zdi u vstupu do areálu PNM, včetně sanačních prací, omezující vstup zemní vlhkost

do zdi. Celkovou opravou omítek včetně štukatérských prvků a povrchových nátěrů, prošla brána z Kozovaz, těsně přiléhající k jižní straně budovy myslivny. Provedena byla i oprava kamenného dláždění v prostoru brány, hlavní komunikační spojnice obou částí skanzenu. V těchto místech docházelo v minulosti při vydatných deštích k odplavování

materiálu a destrukci stávajícího dláždění, které bylo v těchto místech v minulosti poškozeno výkopovými pracemi a následně nekvalitně opraveno. Odplavování způsobilo výrazné narušení dláždění a v posledním období zde již byla chůze pro návštěvníky téměř nebezpečná.

Opravou prošel také západní portál kopie barokní brány z Kout, která je umístěna ze severní strany myslivny a následně navazuje na hospodářskou budovu. V tomto objektu, na kterém byla provedena též kompletní oprava fasády včetně opravy východního štítu a střechy, je jednak část technického zázemí včetně toalet pro návštěvníky a jednak se zde nachází bývalá truhlářská dílna. Prostor truhlářské dílny prošel také rekonstrukcí, aby zde mohla být pro sezónu 2012 zpřístupněna expozice truhlářského řemesla.

Na objektu myslivny bylo opraveno nároží střechy a okapu po poškození sněhem. Na stodole ve dvoře myslivny se vyměnil dožilý okap a byla opravena lepenková střecha na přístřešku zemědělského nářadí v zahradě za myslivnou. Celou novou fasádu dostala chalupa z Dymokur, včetně úprav odvodu dešťové vody v okolí objektu.

Významným počinem byla realizace arboristických úprav zeleně a to konkrétně vzrostlých stromů, které již ohrožovaly nejen objekty v areálu muzea v přírodě, ale i návštěvníky. K tomuto kroku bylo přikročeno po konzultacích s odborníky, zabývajícími se touto oblastí. V minulosti vichřice poškodila několik stromů a po provizorním zabezpečení bylo nutno vyřešit vzniklý stav a stromy náležitě ošetřit a případně odstranit, jak nebezpečné větve, tak celé stromy, aby se předešlo případným komplikacím.

III.1 INVESTICE

Na podzim 2010 požádalo Polabské muzeum Ministerstvo kultury ČR o grant na zabezpečení objektů (program ISO/A). Cílem podané žádosti bylo provedení kamerového systému CCTV v objektu hlavní budovy Polabského muzea v Poděbradech sloužící k lepšímu zabezpečení nové stálé expozice a výstavních prostor. Polabské muzeum grant MK ČR získalo a na podzim 2011, po vyřízení veškerých formalit, byla akce ihned realizována. Celkové náklady na pořízení kamerového systému byly 201.000,- Kč, z toho bylo 50 % hrazeno z prostředků Ministerstva kultury. Zbývající částka šla na vrub investičního fondu Polabského muzea.

Z důvodu nedostatků financí v ROP na realizaci projektu rozšíření Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem, byl tento projekt zastaven.

Zpráva o činnosti Polabského muzea v roce 2011 zpracována na základě zpráv o činnosti za rok 2011 odborných pracovníků a vedoucích pracovišť a oddělení Polabského muzea (jednotlivé zprávy uloženy v PM) v lednu 2012.

PhDr. Jan Vinduška
ředitel Polabského muzea